İŞKUR

2019

BALIKESİR

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

BALIKESİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

BALIKESİR İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Ramazan BAŞARAN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, yeterli düzeyde istihdam oluşturamamak ve nitelikli işgücünün yetersiz olması, hiç şüphesiz ki günümüz işgücü piyasasının en önemli sorunlarındandır. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Balıkesir İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Ersin YAZICI
Balıkesir Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler bu raporda derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Balıkesir ’de ise bu kapsamda bin 157 işletme için derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı “İşgücü Piyasası Analizi” raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Nazım BALCI
Balıkesir Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 6
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 11
İKİNCİ BÖLÜM 13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri verileri 15
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 29
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 38
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 43
SONUÇ 49
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 53

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 9
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 15
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 20
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 24
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 25
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 26
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 27
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı 30
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 35
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 35
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 36
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 37
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 38
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 40
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 41
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 43
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 44
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 12
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 16
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 17
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 18
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 18
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 19
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 21
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 22
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 22
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 23
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 25
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 28
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 29
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 31
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 33
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 34
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 40
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 42
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 47
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 47

KISALTMALAR

İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Balıkesir İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında bin 157 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Balıkesir ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 72 bin 746 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 51 bin 402 çalışan erkeklerden, 21 bin 344 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Balıkesir ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

Balıkesir ilinde açık iş oranı yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Balıkesir ili açık iş oranı bakımından 0,4 puanlık farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu sektör ise 342 kişi ile İmalat sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 269 kişilik açık iş mevcuttur. Balıkesir ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Hizmet ve Satış Elemanları ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir. İl genelinde açık işlerin yüzde 37,2'si için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

Balıkesir ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Balıkesir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Makineci (Dikiş) mesleği takip

etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Balıkesir ilinde işverenlerin yüzde 15,5'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Balıkesir ilinde ülke geneline yakın olup yüzde 4,2'dir.

Balıkesir ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 22,2'i, İŞKUR'un Yeni alım yapılacak çalışanlar için Yeni İstihdama Ücret Desteği ile desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 17,6'ı teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 18,9'u ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Balıkesir ilinde Bilgi ve İletişim ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Balıkesir İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Balıkesir işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Balıkesir İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Balıkesir ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Balıkesir ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

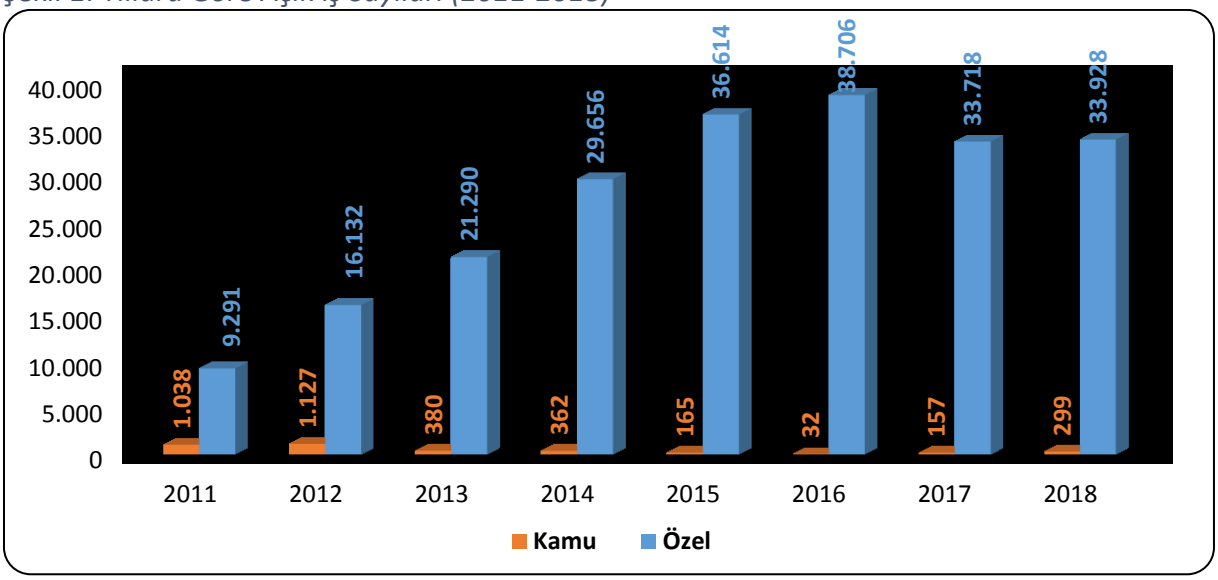

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 10 bin 329 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 34 bin 227 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2016 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2016 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 5,3 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2011 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	14.083
Güvenlik Görevlisi	1.923
Garson (Servis Elemanı)	1.111
Temizlik Görevlisi	796
Satış Danışmanı / Uzmanı	781
Deri Konfeksiyon Makinecisi	691
Büro Memuru (Genel)	554
Kasiyer	425
Reyon Görevlisi	415
Müşteri Temsilcisi	400

Kaynak: İŞKUR

Balıkesir ilinde 2018 yılında 34 bin 227 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 14 bin 83 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 41,1'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Güvenlik Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

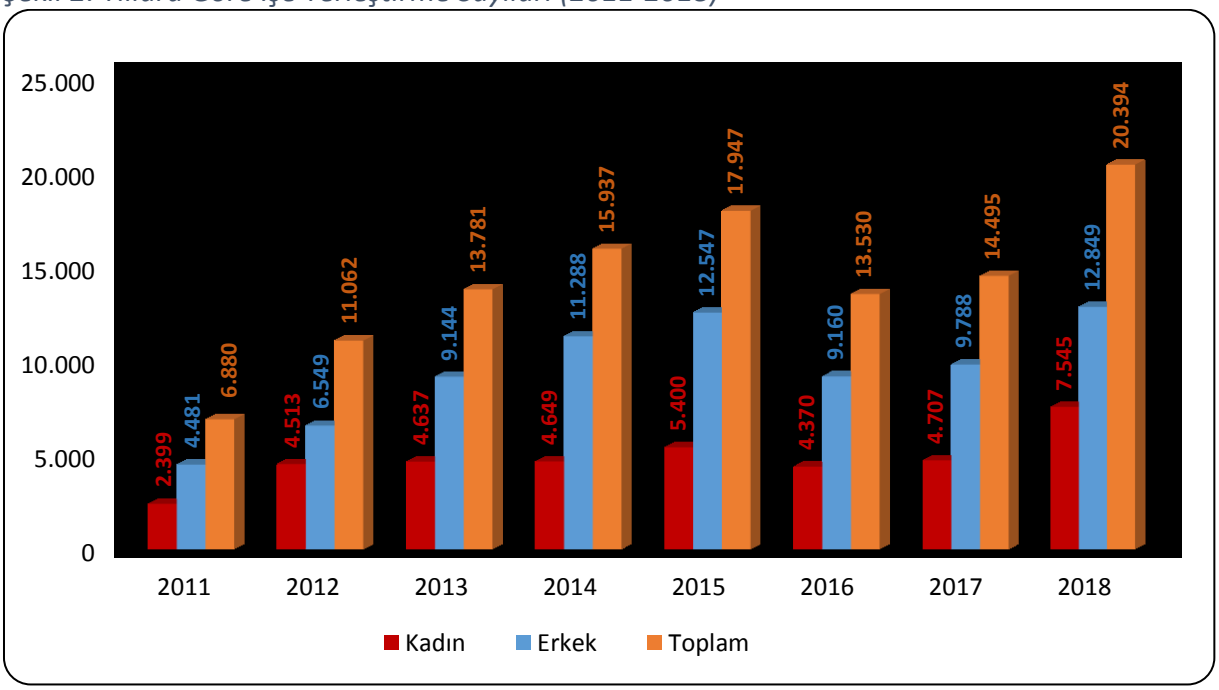

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 6 bin 880 olan Balıkesir ilinde işe yerleştirilenlerin 4 bin 481'i erkek, geri kalan 2 bin 399 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2018 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 20 bin 394 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 37'si kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde artarak 2018 yılında 7 bin 545 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	7.753	3.546	11.299
Güvenlik Görevlisi	1.121	375	1.496
Beden İşçisi (Temizlik)	270	294	564
Garson (Servis Elemanı)	295	187	482
Temizlik Görevlisi	250	186	436
Büro Memuru (Genel)	200	202	402
Satış Danışmanı / Uzmanı	141	234	375
Reyon Görevlisi	155	136	291
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	101	156	257
Kasiyer	78	143	221

Kaynak: İŞKUR

Balıkesir ilinde 11.299 kişilik işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının yüzde 55,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Güvenlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmektedir.İlimiz genelinde kadınlar ve erkeklerde en fazla Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

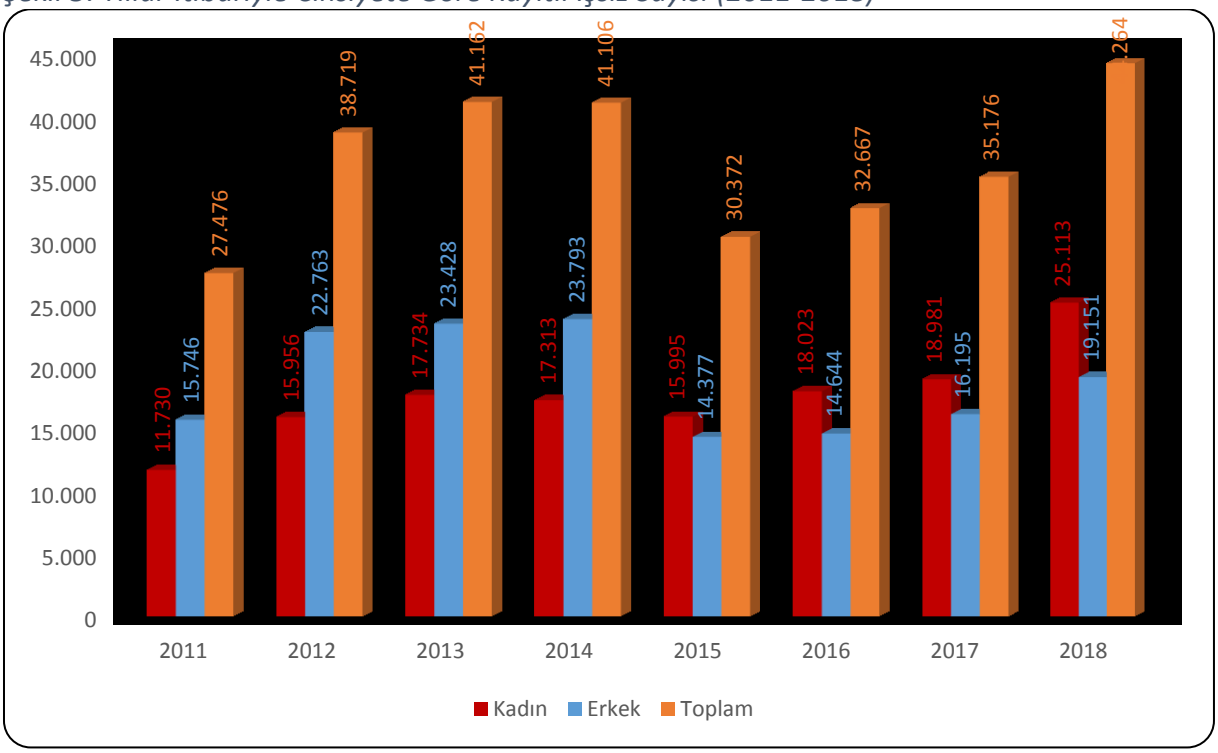

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Balıkesir ilinde İŞKUR'a kayıtlı 27 bin 476 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 15 bin 746'sı erkek, 11 bin 730'u ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 44 bin 264 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Balıkesir'de 11 bin 730 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 25 bin 113'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Balıkesir ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte

Balıkesir ilinde Kuruma kayıtlı 9 bin 43 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Balıkesir ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %20,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Beden işçisi(Temizlik) ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Satış Danışmanı / Uzmanı gibi mesleklerin yanı sıra Büro memuru(Genel) ve Sekreter gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	145	1.614	1.349	2.963
2012	151	1.406	1.548	2.954
2013	60	748	473	1.221
2014	65	840	448	1.288
2015	112	1.947	616	2.563
2016	53	1.000	227	1.227
2017	54	864	394	1.258
2018	52	1.388	273	1.661

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları yıllara göre dalgalı bir eğilim gösterirken 2015 yılında ise artış göstermiştir. 2018 yılında düzenlenen 52 mesleki eğitim kursuna bin 661 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 273 'ü erkek, bin 388'i kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında

kursiyerlerin yüzde 83,6'sını kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Deri Konfeksiyon Makinecisi	Deri Konfeksiyon Makinecisi	Deri Konfeksiyon Makinecisi
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Makineci (Dikiş)	Paketleme İşçisi	Makineci (Dikiş)
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Yüzey Boyama Elemanı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)
Paketleme İşçisi	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	Paketleme İşçisi
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Yağcıbedir Halı Dokumacısı
Yağcıbedir Halı Dokumacısı	Makineci (Dikiş)	Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)
Örtü Altı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi
Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	Dış Mekan Bitkileri Yetiştiricisi	El Nakışçısı
Süt Sığırı Yetiştiricisi	Süt Sığırı Yetiştiricisi	Meyve Ağaçlarında Aşılamacı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Deri Konfeksiyon Makinecisi, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Deri Konfeksiyon Makinecisi, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Deri Konfeksiyon Makinecisi, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Paketleme İşçisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	119	337	291	628
2012	212	294	456	750
2013	337	447	560	1.007
2014	539	573	646	1.219
2015	1.184	970	1.101	2.071
2016	1.254	1.359	1.258	2.617
2017	1.059	2.211	1.507	3.718
2018	806	1.725	1.225	2.950

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2010 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisinde olup 2018 yılında düşüş gerçekleşmiştir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 806 program düzenlenmiş olup toplam 2 bin 950 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 58,5'i kadınlardan, yüzde 41,5'i ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Deri Konfeksiyon Makinecisi	Yüksek Gerilim Trafo Montaj İşçisi	Deri Konfeksiyon Makinecisi
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Torba ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Makineci (Dikiş)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Makineci (Dikiş)
Ayıklama Bandı İşçisi - Et ve Balık Ürünleri	Cnc Freze Tezgahı Operatörü	Ayıklama Bandı İşçisi - Et ve Balık Ürünleri
Satış Danışmanı / Uzmanı	Makineci (Dikiş)	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Satış Elemanı (Perakende)
Satış Elemanı (Perakende)	Cam Elyaf İmal İşçisi	Satış Danışmanı / Uzmanı
Yüksek Gerilim Trafo Montaj İşçisi	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Kesimhane İşçisi
Kesimhane İşçisi	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Büro Memuru (Genel)
Torba ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Peynir İmal İşçisi

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Balıkesir ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Deri Konfeksiyon Makinecisi, Perakende Satış Elemanı (Gıda) ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde düzenlenmiştir. Kadın katılımcının yoğun olarak katılmış olduğu işbaşı eğitim programları il geneli ile paralel olarak Deri Konfeksiyon Makinecisi, Perakende Satış Elemanı (Gıda) ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise bu sıralama değişmiş olup en fazla katılımcının olduğu meslek Yüksek Gerilim Trafo Montaj İşçisi, Torba ve Çuval Dikme Makinesi İşçisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	11	139	127	266
2012	12	187	121	308
2013	20	332	191	523
2014	23	333	228	561
2015	21	327	206	533
2016	27	391	325	716
2017	51	667	588	1255
2018	51	590	576	1166

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2017 yıldaki ile aynı sayıda olup, 51 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir.Programa 2018 yılında 590'i kadın, 576'ı erkek olmak üzere toplam bin 166 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

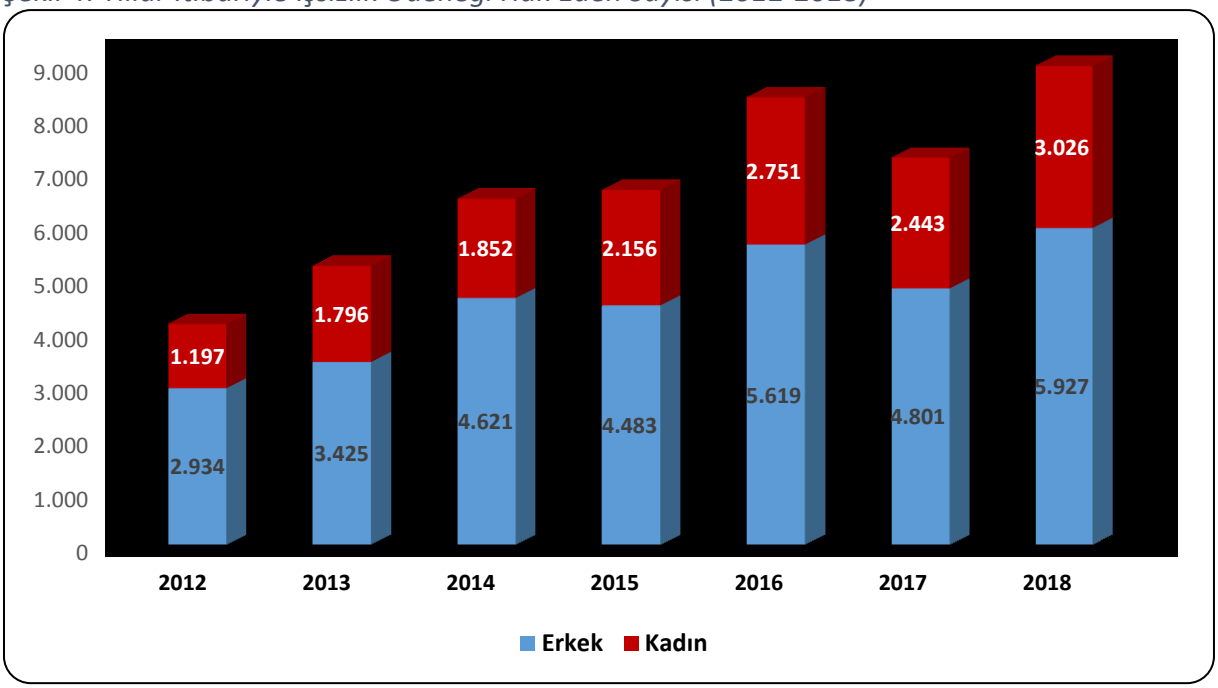

Kaynak: İŞKUR

Balıkesir ilinde 2018 yılında yüzde 33,8'i kadın olmak üzere 8 bin 953 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 23,6 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Balıkesir ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile

part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Balıkesir ilinde bin 157 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 72 bin 746 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri verileri

Araştırma kapsamında Balıkesir ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Balıkesir ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İmalat	328
Toptan ve perakende ticaret	261
İnşaat	151
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	112
Ulaştırma ve depolama	59
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	58
Eğitim	48
Madencilik ve taş ocakçılığı	38
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	28
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20
Diğer hizmet faaliyetleri	17
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	8
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	7
Gayrimenkul faaliyetleri	5
Bilgi ve iletişim	5
Finans ve sigorta faaliyetleri	2
Genel Toplam	**1.157**

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Balıkesir ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 28,3'ü İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 30,9 seviyesindedir. Bu durumda Balıkesir ilinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme Toptan ve perakende ticaret faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında Toptan ve perakende ticaret işletmelerin ülkemizdeki payı 19,1 iken Balıkesir ilinde Toptan ve perakende ticaret payı yüzde 22,6 düzeyindedir.

Balıkesir ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yarıdan fazlası İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Finans ve sigorta faaliyetlerim sektöründe yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Balıkesir ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

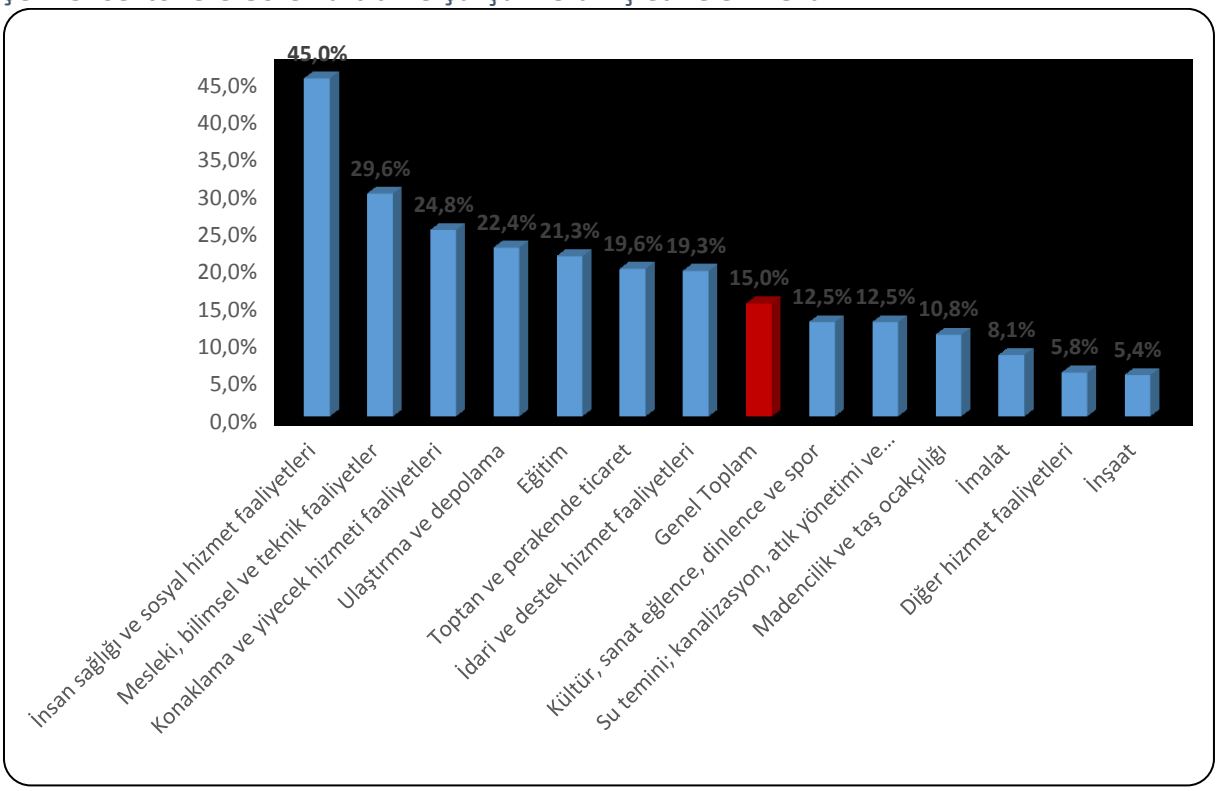

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 15 olarak gerçekleşmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 45'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 29,6'sında part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 24,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

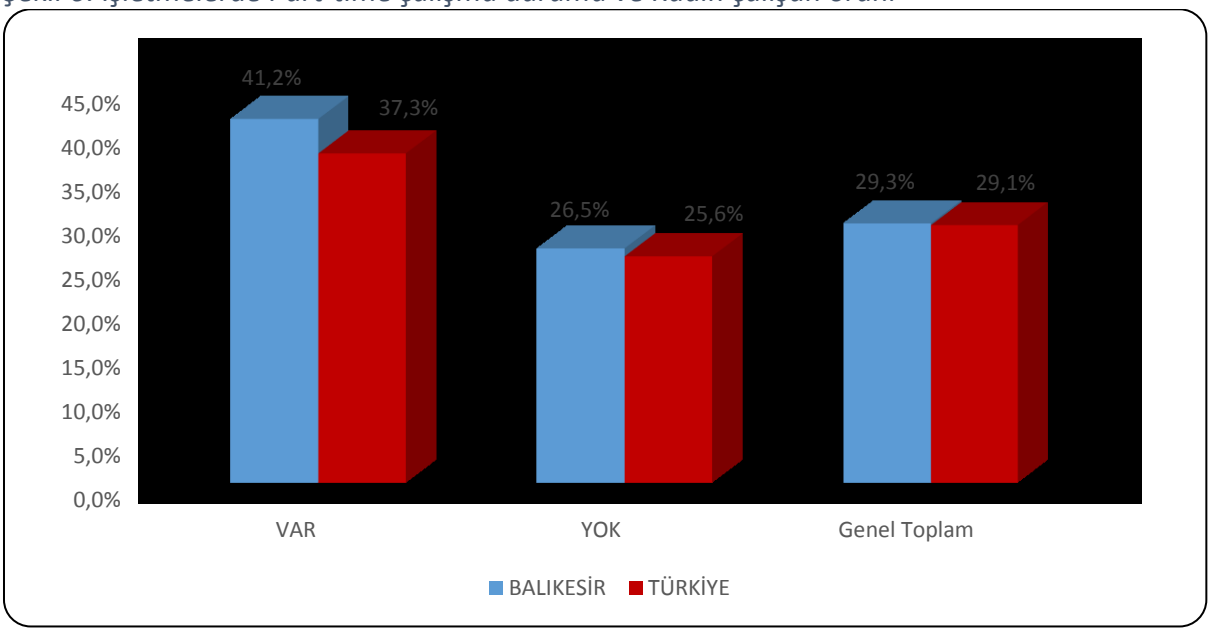

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Balıkesir ilinde bu oran yüzde 29,3 olarak gerçekleşmiştir. Balıkesir ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 26,5 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 41,2 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de Balıkesir ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

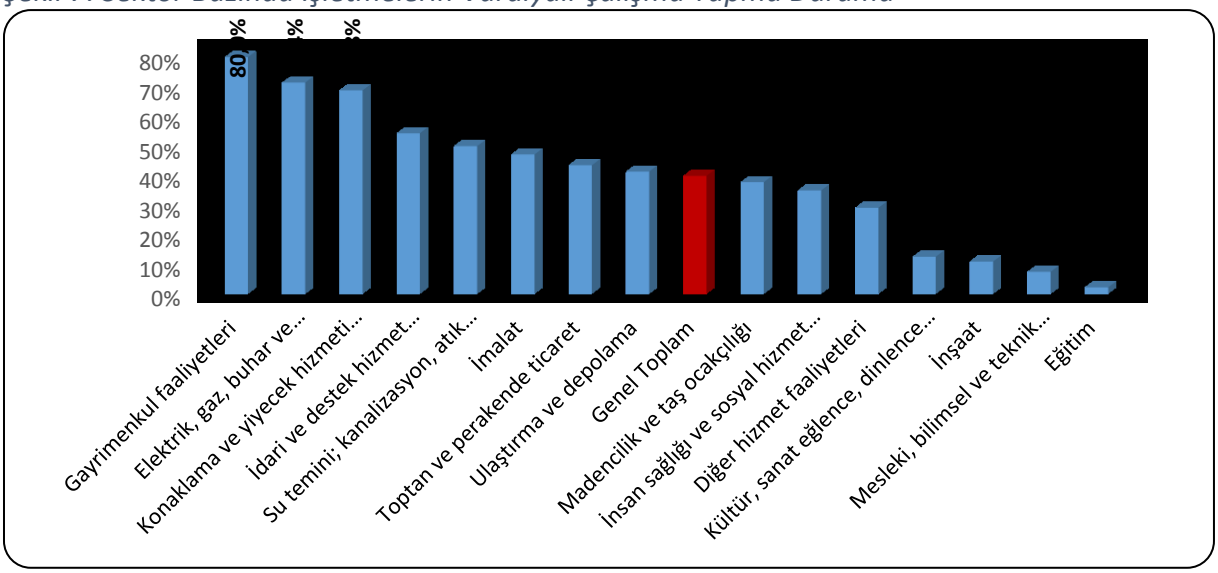

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde işletmelerin yüzde 39,9'un da vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Balıkesir ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Gayrimenkul faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. Eğitim sektörü ise yüzde 2,1 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

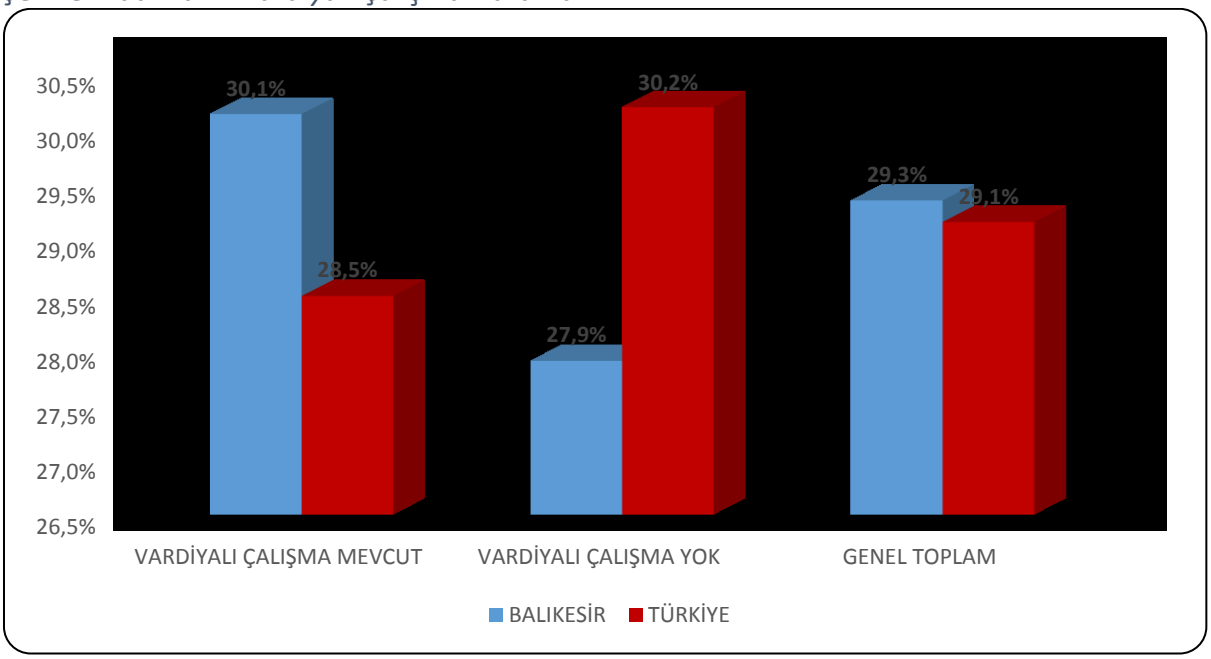

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Balıkesir ilinde vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 30,1'i kadın, yüzde 69,9'u ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 27,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Balıkesir ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 29,3'ünü kadınlardan oluşmasıdır. Türkiye ortalamasında da olduğu gibi, her 10 çalışandan 3'ünü kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Balıkesir ilinde ters yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

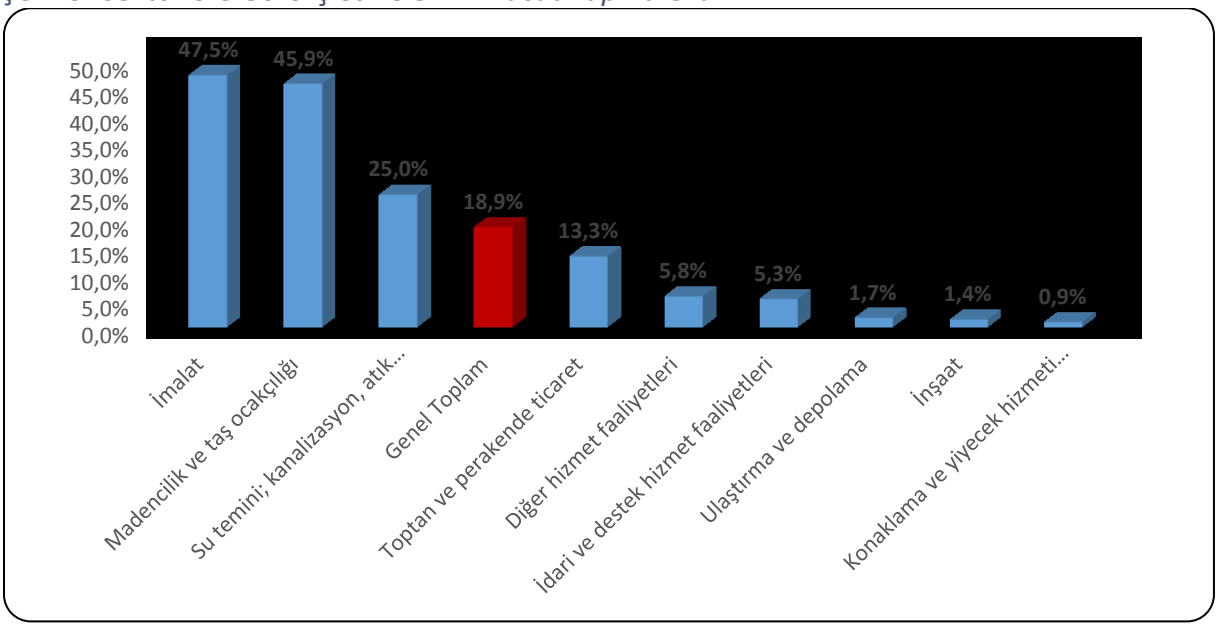

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilindeki işletmelerin yüzde 18,9'unda ihracat yapılmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 47,5'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri de ihracat yapan işletme oranı anlamında Balıkesir ili ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından imalat sektörünün payı yüzde 28,3 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Balıkesir ilinde işletmelerin yüzde 13,6'ı e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması	89,0%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	7,2%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	5,7%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	5,5%
Finansman yetersizliği	3,4%

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

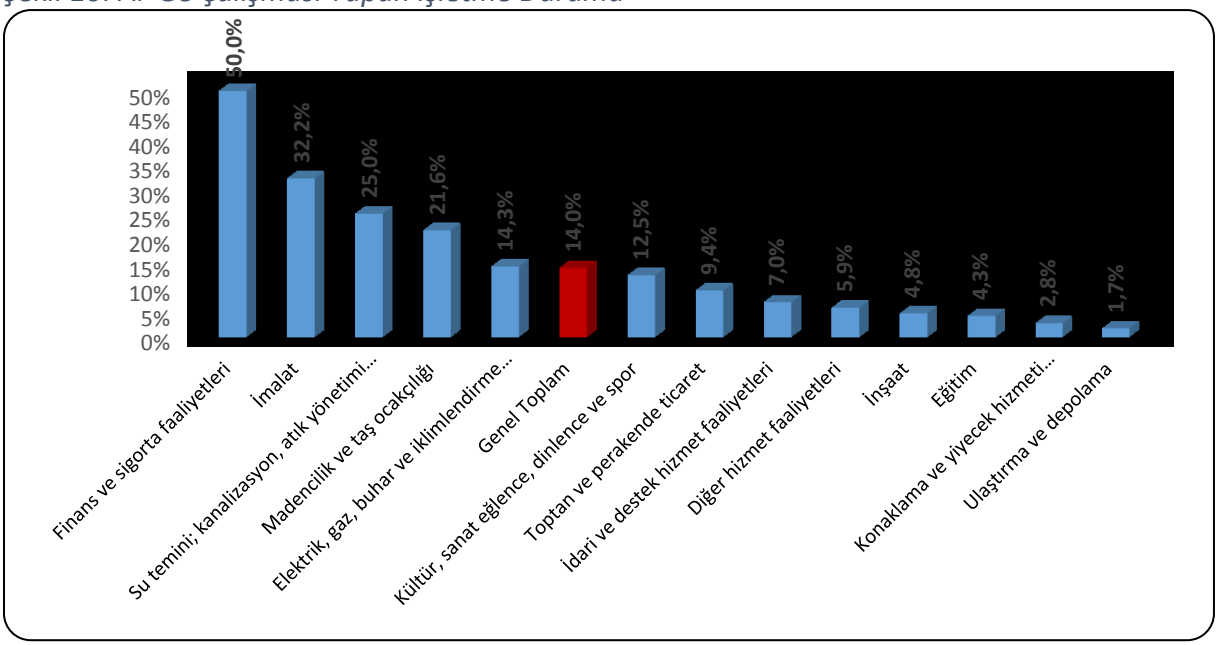

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde 17 sektörden 13 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 50'si Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 32,2 ile İmalat sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Balıkesir ilinde en fazla işletme İmalat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 32,2 ile il sıralamasında ikinci sırada yer almış olup ilk sırada Finans ve sigorta faaliyetleri yer almaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

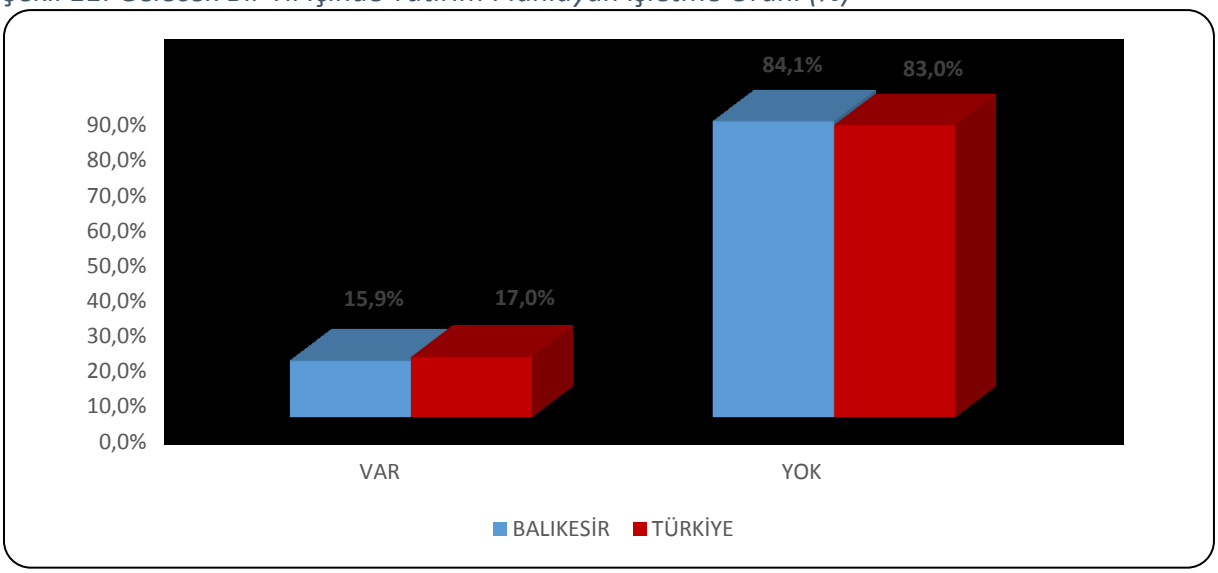

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 15,9'u gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

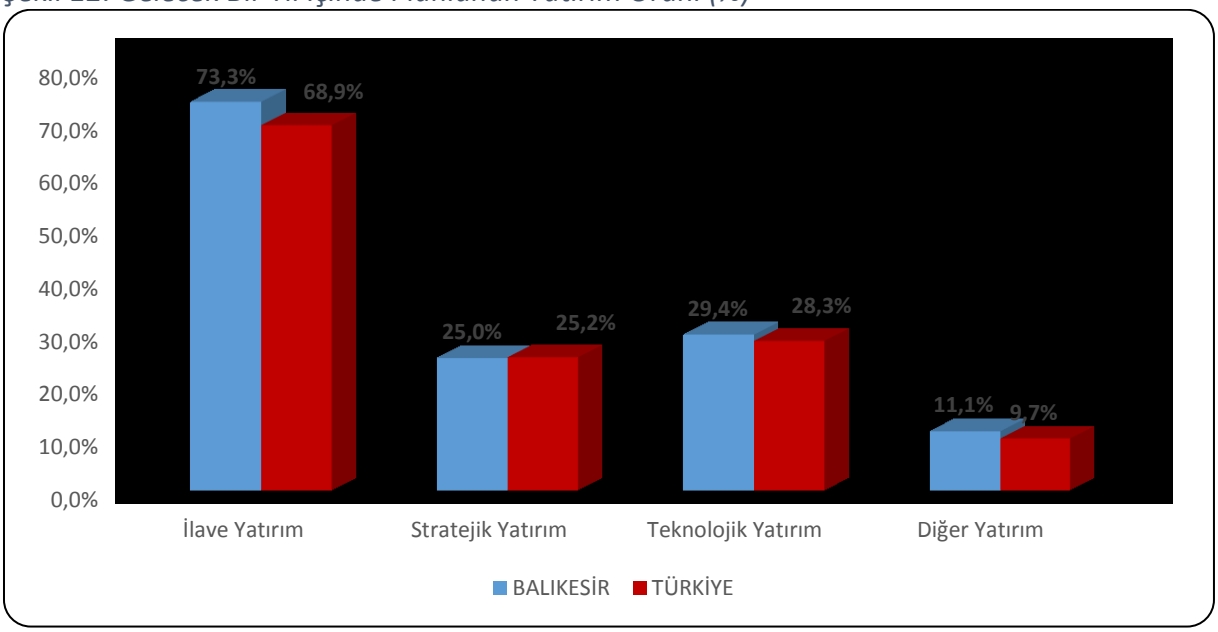

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Balıkesir ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 73,3'ü ilave yatırım, yüzde 29,4'ü teknolojik yatırım ve yüzde 25'i stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u

ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

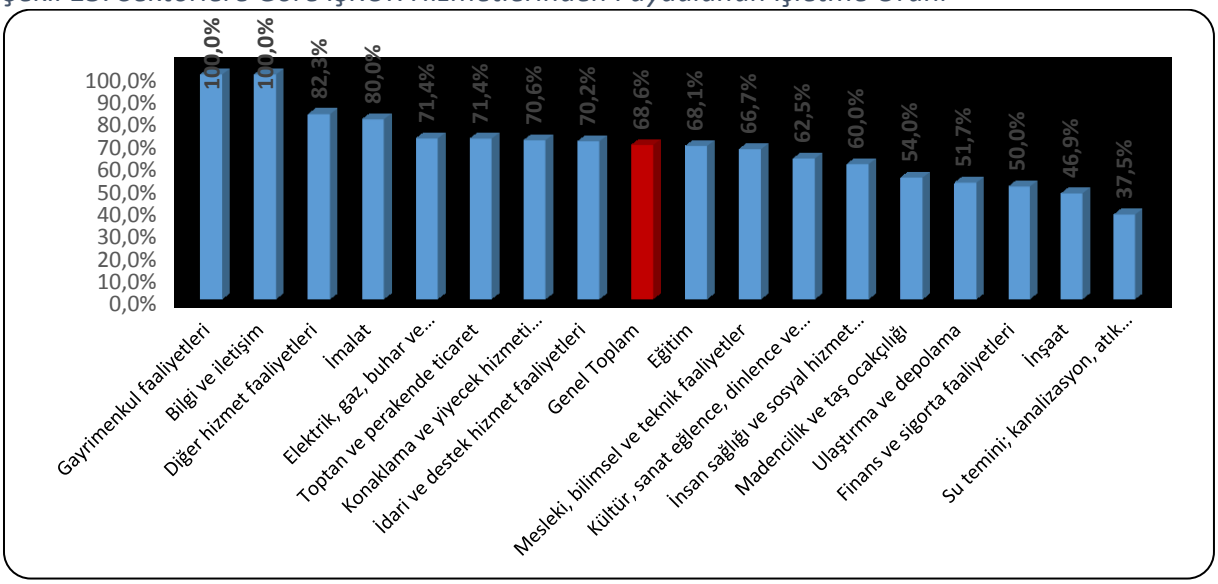

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Balıkesir ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 68,6'ı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Balıkesir ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Balıkesir ilinde Gayrimenkul faaliyetleri ve Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 68,6'nın üzerinde yüzde 80 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İmalat	1,2%	58,2%	78,9%	22,7%	2,3%	2,7%	28,9%
Toptan ve perakende ticaret	1,1%	64,8%	75,8%	29,7%	1,1%	1,1%	30,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,3%	63,6%	85,7%	18,2%	0,0%	0,0%	42,9%
İnşaat	1,5%	55,1%	66,7%	16,0%	0,0%	0,0%	13,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,5%	47,6%	67,5%	22,5%	0,0%	2,5%	32,5%
Eğitim	0,0%	65,6%	71,9%	34,4%	0,0%	3,1%	37,5%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	46,7%	80,0%	10,0%	0,0%	0,0%	26,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	5,0%	54,9%	54,9%	0,0%	5,0%	5,0%	30,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	72,2%	72,2%	33,3%	0,0%	0,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	85,8%	78,6%	35,9%	0,0%	0,0%	42,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	41,7%	91,7%	41,7%	0,0%	0,0%	33,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	40,0%	80,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	60,0%	80,0%	20,0%	0,0%	0,0%	20,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	80,0%	60,0%	20,0%	0,0%	0,0%	40,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	40,0%	60,0%	40,0%	0,0%	0,0%	20,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**1,2%**	**60,0%**	**76,2%**	**23,3%**	**1,2%**	**1,6%**	**30,2%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 76,2'si İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin 60'ı Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanırken yüzde 23,3'u ise İşbaşı Eğitim Programı kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Balıkesir ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İmalat sektöründe işverenlerin yüzde 78,9'u İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuş, yüzde 58,2'si Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanmış, yüzde 30,2'si teşviklerden faydalanmış ve yüzde 23,3'ü ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

İŞKUR'un sunmuş olduğu çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden Madencilik sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 5'i faydalanmıştır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Sektörler	Oran
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	65,0%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	55,4%
İşe Uygun Eleman Temini	54,4%
İşbaşı Eğitim Programı	23,7%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	13,4%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	6,4%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 65'i yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise işe uygun eleman temini seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

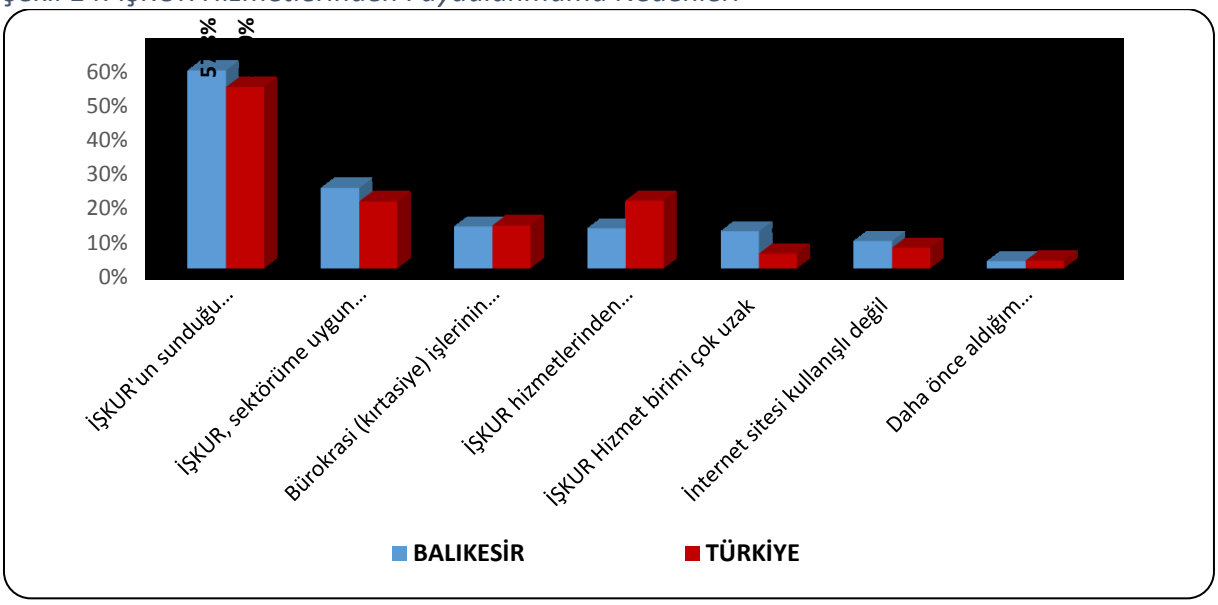

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 57,8 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 23,4 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 12,1 ile Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Balıkesir ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden

faydalanmıyorum diye işverenlerin oranı Balıkesir iline göre daha yüksek seviyededir. Balıkesir ilinde ise İŞKUR Hizmet biriminin uzak olmasından ötürü İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

Balıkesir ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Balıkesir ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 72 bin 746 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 21 bin 344 kadın çalışan ve 51 bin 402 erkek çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	7.535	19.818	27.353
Toptan ve perakende ticaret	5.343	8.831	14.174
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.916	6.847	8.763
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.990	2.812	4.802
Ulaştırma ve depolama	531	3.549	4.079
İnşaat	395	3.257	3.652
Madencilik ve taş ocakçılığı	247	2.336	2.583
Eğitim	1.517	724	2.241
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.018	498	1.516
Diğer hizmet faaliyetleri	265	677	943
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	35	661	696
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	229	443	671
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	47	346	393
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	64	263	327
Gayrimenkul faaliyetleri	103	136	240
Finans ve sigorta faaliyetleri	79	80	159
Bilgi ve iletişim	31	124	155
Genel Toplam	**21.344**	**51.402**	**72.746**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Balıkesir ilinde çalışanların önemli bir kısmı İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 57'sini bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 27,5'i İmalat sektöründe çalışmaktadır. Balıkesir ilinde kadın çalışan

oranının en yüksek olduğu sektör ise Eğitim sektörüdür. Eğitim sektöründe çalışanların yüzde 67,7'sini kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3.870	11.141	15.011
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4.423	9.771	14.195
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.498	10.767	12.265
Hizmet ve Satış Elemanları	5.126	6.772	11.897
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.552	3.244	5.797
Profesyonel Meslek Mensupları	2.407	3.147	5.554
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	939	4.575	5.515
Yöneticiler	358	1.158	1.515
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	170	827	997
Genel Toplam	**21.344**	**51.402**	**72.746**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. Toplam çalışanlar içerisinde Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanların oranı yüzde 20,6 seviyesindedir. Balıkesir ilindeki kadın çalışanların yüzde 18,1'i; erkek çalışanları ise yüzde 21,7'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 19,5'i bu meslek grubunda istihda edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 16,9 oran ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır.

Balıkesir ilinde Hizmet ve Satış Elemanları en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Beden İşçisi (Genel)	Diğer Kasaplar ve Et Hazırlama İşçileri	Beden İşçisi (Genel)
Diğer Kasaplar ve Et Hazırlama İşçileri	Temizlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma
Temizlik Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı	Şoför (Yolcu Tasıma)
Şoför-Yük Tasıma	Satış Elemanı (Perakende)	Güvenlik Görevlisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Kasiyer	Diğer Kasaplar ve Et Hazırlama İşçileri
Şoför (Yolcu Tasıma)	Büro İşçisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	Beden İşçisi (İnşaat)
Satış Elemanı (Perakende)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Proses İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)	Yüksek Gerilim Trafo Montaj İşçisi
Büro İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı / Uzmanı

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Balıkesir ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Diğer Kasaplar ve Et Hazırlama İşçileri ve Temizlik Görevlisi meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Dıger Kasaplar ve Et Hazırlama İşçileri, Temizlik Görevlisi ve Satıs Danışmanı / Uzmanı; Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma ve Şoför (Yolcu Taşıma) meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

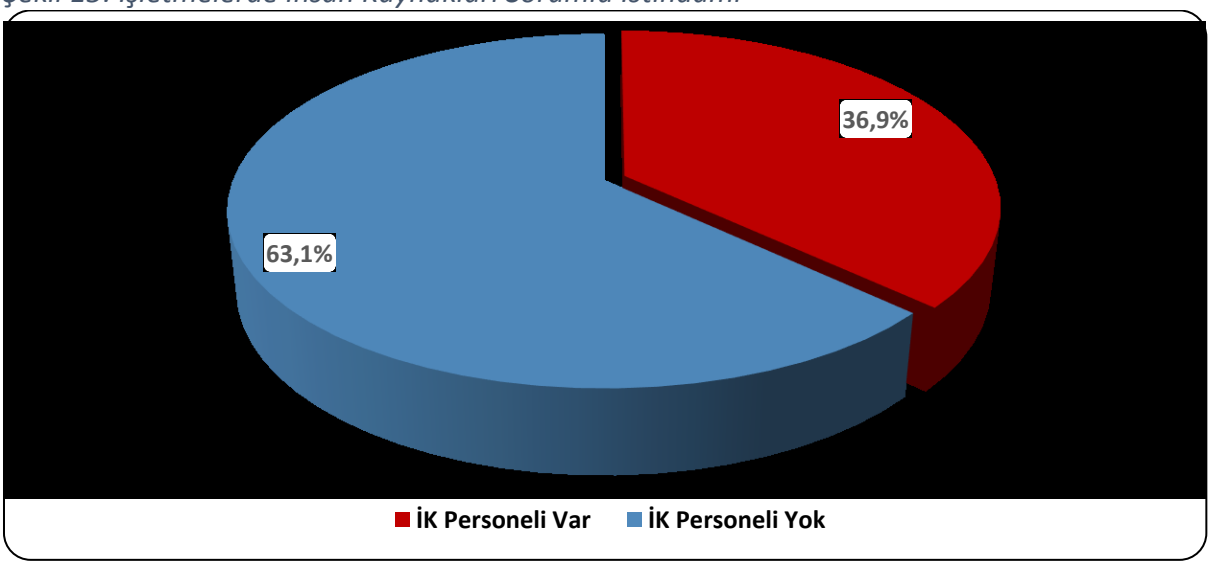

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Balıkesir ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yarıdan fazlasında, yüzde 63,1'inde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır.

Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe bu oran yüzde 100, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe yüzde 57,1 ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ise yüzde 54 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

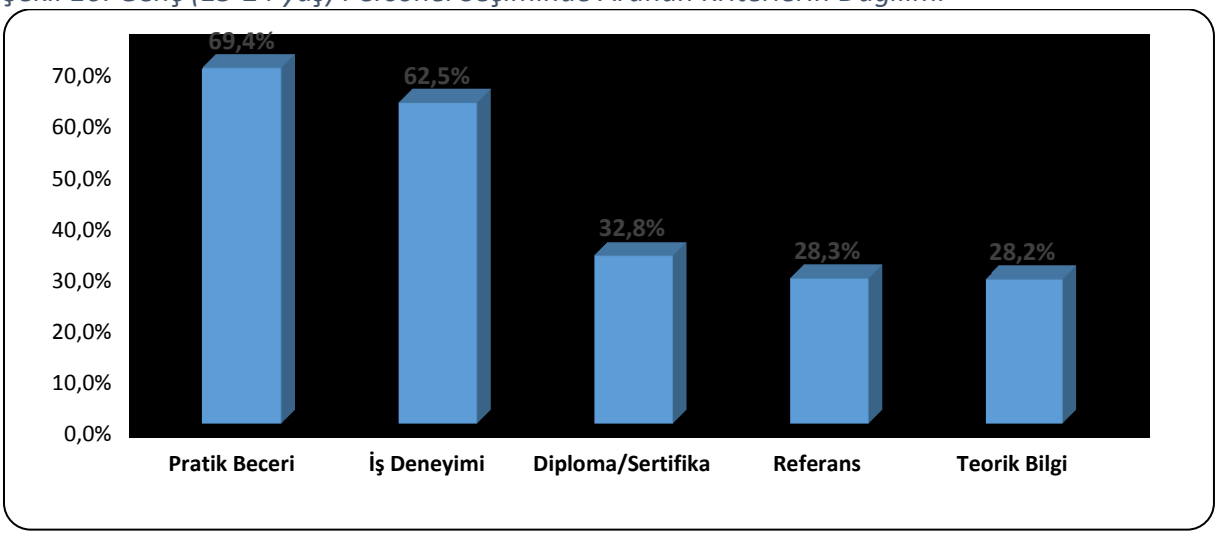

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 69,4'ü Pratik Beceri, yüzde 62,5'i İş deneyimi ve yüzde 32,8'i ise Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Balıkesir ilinde olduğu gibi yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri hem Balıkesir ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim

düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
İmalat	342	1,2%	16,6%
Toptan ve perakende ticaret	170	1,2%	18,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	129	2,6%	22,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	76	2,9%	10,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	70	0,8%	8,7%
İnşaat	22	0,6%	7,5%
Ulaştırma ve depolama	8	0,2%	10,3%
Eğitim	5	0,2%	4,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5	1,5%	12,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	4	0,4%	11,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	0,1%	10,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	0,3%	7,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	0,3%	12,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	0,3%	14,3%
Bilgi ve iletişim	1	0,7%	20,0%
Genel Toplam	**840**	**1,1%**	**14,3%**

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 166 işletmede 840 açık iş tespit edilmiştir. Balıkesir ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İmalat sektörüdür. İmalat sektörü Balıkesir ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olan sektördür. Toplam 840 kişilik açık işin yüzde 16,6'sına tekabül eden 342 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve İnşaat sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere Balıkesir ilinde açık iş oranı yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Balıkesir ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. Balıkesir ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,9 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü olarak tespit edilmiştir.

Balıkesir ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 14,3'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

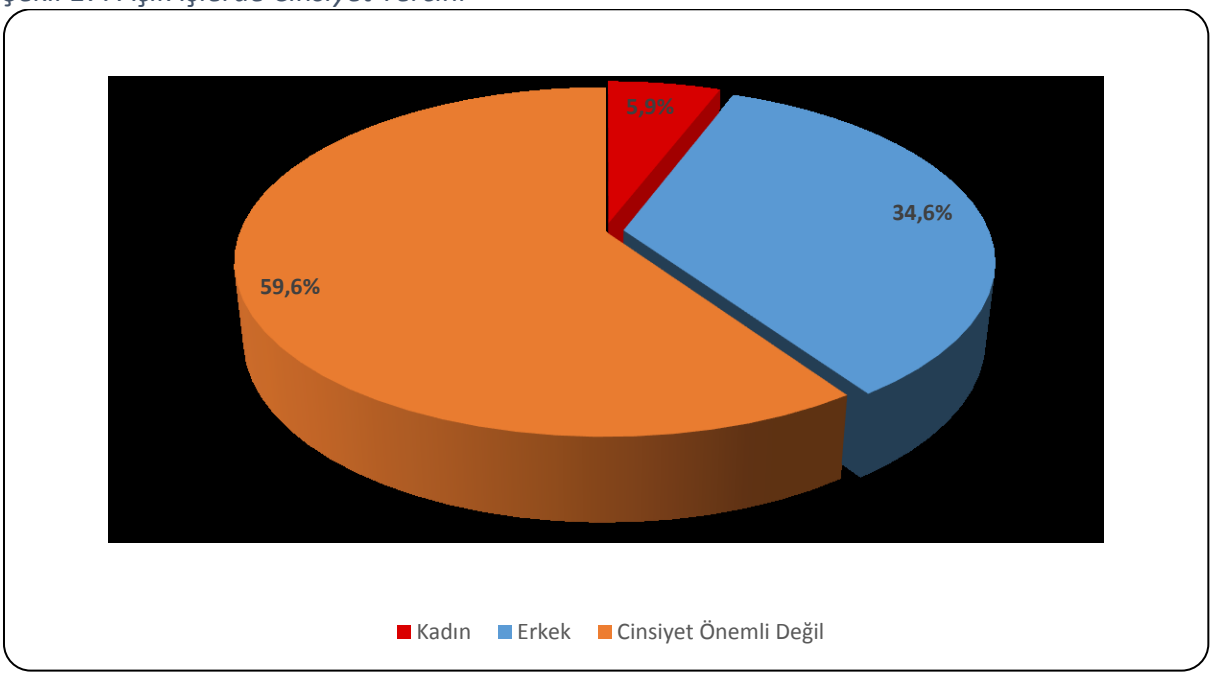

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Balıkesir ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Balıkesir ilinde işverenler açık işlerin yüzde 59,6'sında cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Balıkesir ilinde yüzde 5,9 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Balıkesir ilinde ise işverenlerin yüzde 34,6'si mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

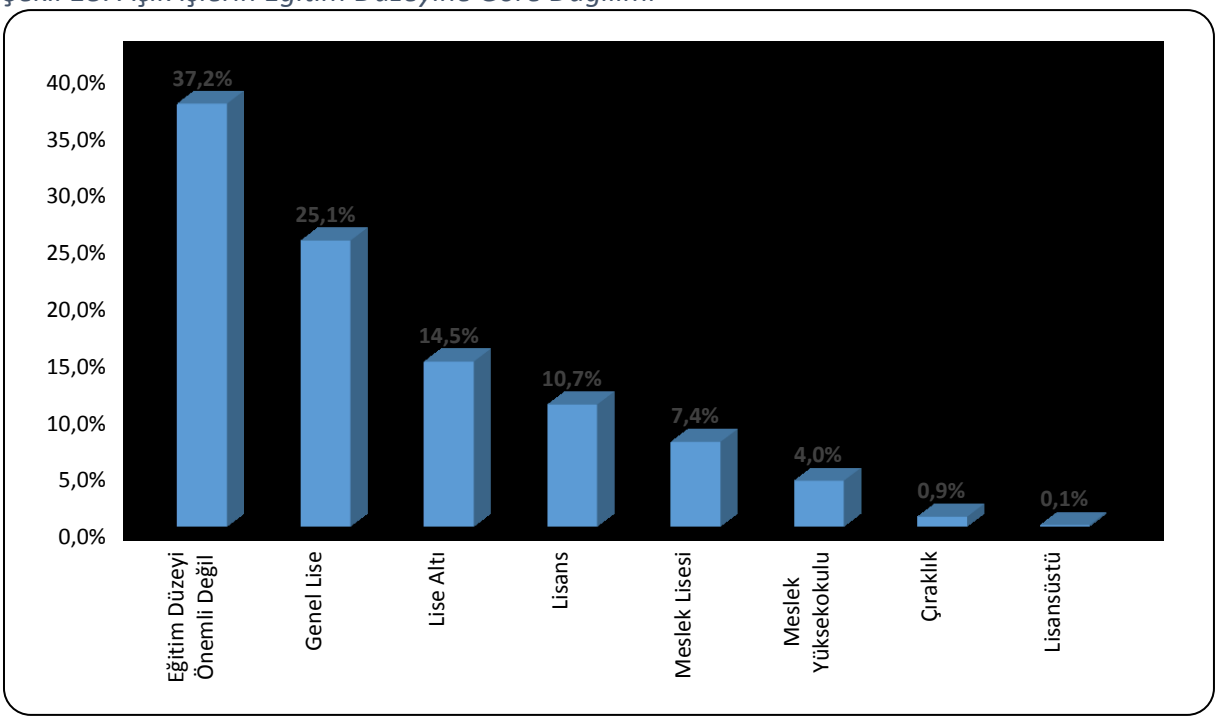

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Balıkesir ilindeki açık işlerin yüzde 37,2'sinde işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 25,1'inde ise genel lise mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

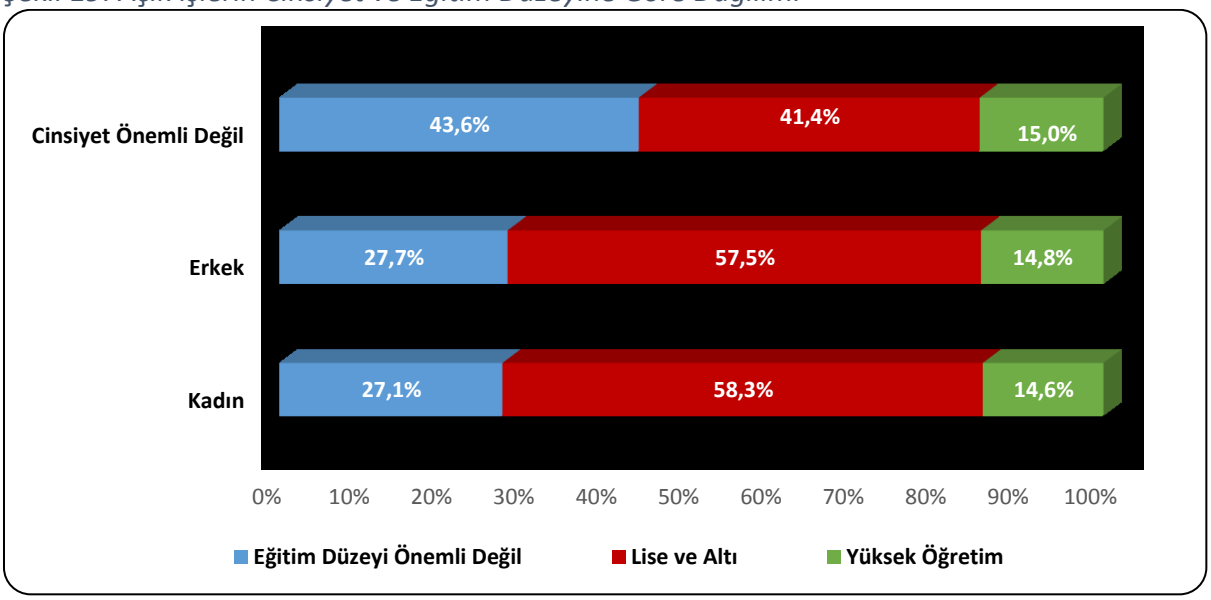

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 41,4 oranında lise ve altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 15 oranında yüksek öğretim seviyesi talep

edilirken ve yüzde 43,6 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 27,7 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 27,1 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

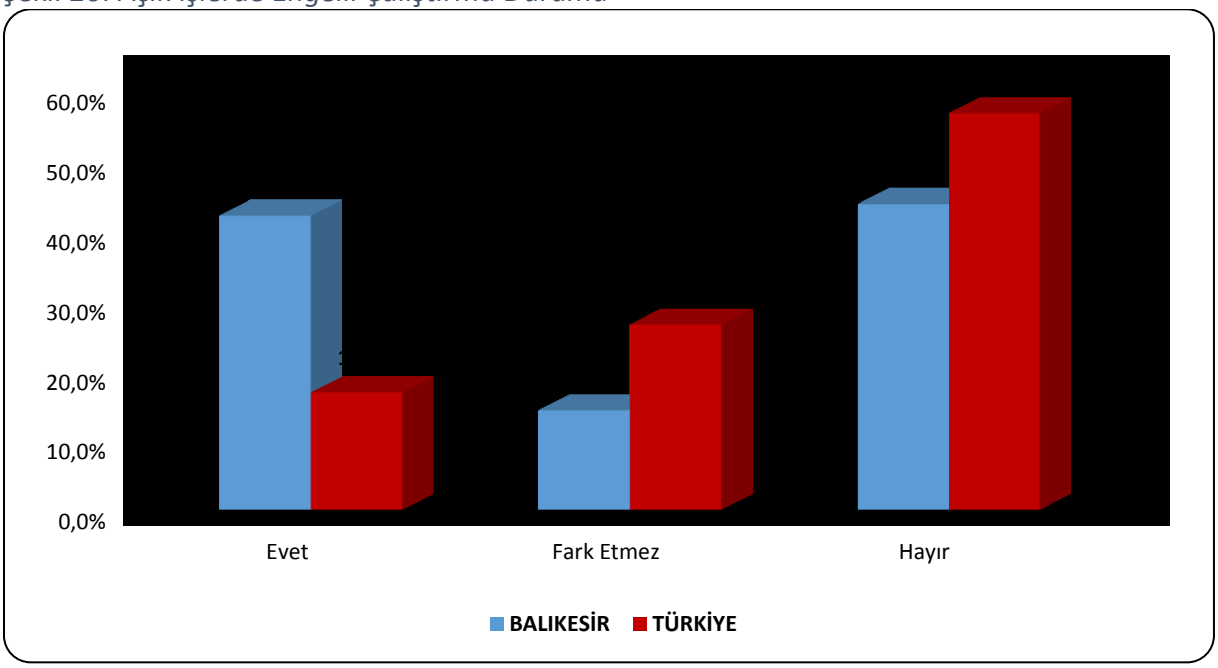

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Balıkesir ilinde mevcut açık işlerin yüzde 42 oranında engelli istihdam edebileceklerini belirtmiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 14,3 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 56,3'ünde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Balıkesir ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

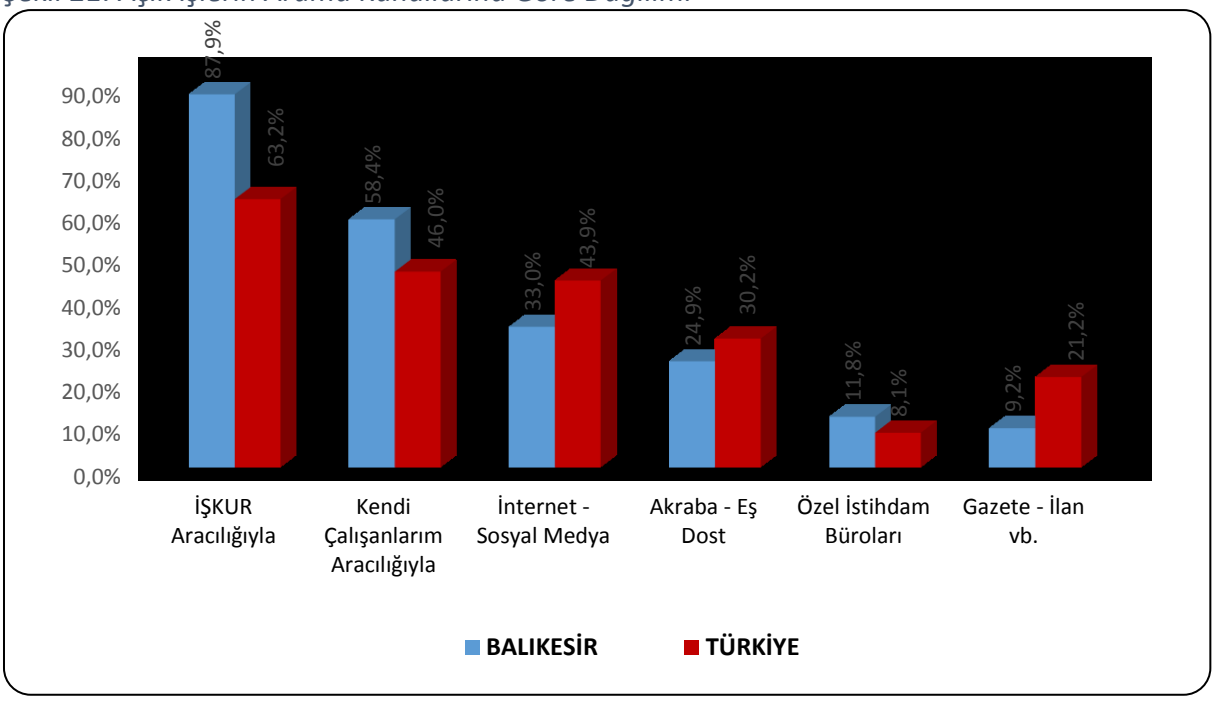

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Balıkesir ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Balıkesir ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 87,9 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Balıkesir ilinde ikinci sırada yüzde 58,4 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 33 ile İnternet - Sosyal Medya arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	6	4	1	1
Takım Çalışması	3	2	2	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	1	4	3
İletişim ve İfade Yeteneği	1	3	3	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	5	5	5
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	2	7	6	6
Analitik Düşünebilme	8	6	7	7
Bilgisayar Kullanımı	7	8	8	8
Yabancı Dil	-	-	9	9
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	-	9	-	10

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği açık işler için altıncı sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi aranmasına rağmen, erkeklerin tercih edildiği açık işlerde işverenler tarafından dördüncü aranan beceridir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği becerisi, erkeklerde ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi aranmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	269	2,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	165	1,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	108	0,8%
Sanatkarlar ve İlgili İslerde Çalışanlar	94	0,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	73	1,3%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	67	1,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	54	0,9%
Yöneticiler	5	0,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	4	0,4%
Genel Toplam	**840**	**1,1%**

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 32,1'dir. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Balıkesir ili için tespit edilen yüzde 1,1'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 2,2 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından yüzde 1,4 ile Hizmet ve Satış Elemanları mesleği gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	12,9%	6,5%	6,8%	91,3%	31,6%	16,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	29,2%	3,7%	51,6%	88,8%	71,4%	1,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	35,1%	2,8%	53,5%	84,9%	75,4%	1,9%
Sanatkârlar ve İlgili İslerde Çalışanlar	13,1%	25,0%	54,3%	89,2%	76,1%	10,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	39,4%	11,3%	36,6%	77,5%	67,6%	25,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	38,5%	18,5%	10,8%	93,8%	86,2%	33,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	30,2%	9,4%	49,1%	84,9%	49,1%	0,0%
Yöneticiler	20,0%	20,0%	80,0%	100,0%	20,0%	0,0%
Genel Toplam	**24,9%**	**9,2%**	**33,0%**	**87,9%**	**58,4%**	**11,8%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Yöneticiler, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İslerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış Elemanları olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin tamamına yakını İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Tüm meslek gruplarına ait açık işler için İŞKUR arama kanalı olarak işverenler için ilk sırada tercih edilmiştir.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Deri Konfeksiyon Makinecisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Satış Elemanı (Perakende)	-	3	-	1	-	-	2	-	-	-
Garson (Servis Elemanı)	-	5	-	1	-	4	6	2	-	3
Tesis İşçisi (Maden)	-	-	-	3	-	-	-	1	-	2
Teneke Kutu İmal İşçisi	-	2	-	3	-	-	-	1	-	-
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	2	-	-	5	3	-	4
Satış Danışmanı / Uzmanı	-	4	6	1	-	2	4	3	-	5
Şoför-Yük Tasıma	-	2	-	5	-	6	4	3	-	1
Makineci (Dikiş)	-	3	-	-	-	-	-	2	-	1
Temizlik Görevlisi	-	1	-	-	-	-	3	2	-	4

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Balıkesir ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Deri Konfeksiyon Makinecisi, Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ön plana çıkmaktadır.

Satış Elemanı (Perakende), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanı / Uzmanı mesleklerinde İletişim ve İfade Yeteneği ilk sırada aranmaktadır. Tesis İşçisi (Maden) ve Teneke Kutu İmal İşçisi mesleği için ilk sırada Takım çalışması, Makineci (Dikiş) ve Şoför-Yük Tasıma için ise ilk sırada aranan beceri Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Çağrı Merkezi Elemanı	Tesis İşçisi (Maden)	Deri Konfeksiyon Makinecisi	Deri Konfeksiyon Makinecisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Şoför-Yük Tasıma	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Numuneci (Maden Ocağı)	Teneke Kutu İmal İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Kasiyer	Temizlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Tesis İşçisi (Maden)
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Forklift Operatörü	Makineci (Dikiş)	Teneke Kutu İmal İşçisi
Reyon Görevlisi	Maden Mühendisi	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Canlı Piliç Kabul İşçisi	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Kimya Proses Elemanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Şoför-Yük Tasıma
Sekreter	Satış Danışmanı / Uzmanı	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Makineci (Dikiş)
Servis Rehberi (Okul)	Elektrikçi (Genel)	Paketleme İşçisi	Temizlik Görevlisi

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Deri Konfeksiyon Makinecisi, Satış Elemanı (Perakende), Garson (Servıs Elemanı), Tesis İşçisi (Maden), Teneke Kutu Imal İşçisi meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Çağrı Merkezi Elemanı, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Tesis İşçisi (Maden), Şoför-Yük Taşıma ve Numunecı (Maden Ocagı) meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Deri Konfeksiyon Makinecisi, Satış Elemanı (Perakende) ve Teneke Kutu Imal İşçisi meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Balıkesir ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Balıkesir ilinde ise 20+ istihdamlı 244 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Balıkesir ilindeki işletmelerin yüzde 21,1'i son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Balıkesir ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Finans ve sigorta faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Gayrimenkul faaliyetleri faaliyetleri sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri faaliyetleri sektörleridir.

İmalat sektörü gibi Balıkesir ilinde işletme sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının da yüksek çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha fazla zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	407
Toptan ve perakende ticaret	179
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	119
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	85
İnşaat	44
Eğitim	43
Ulaştırma ve depolama	25
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12
Madencilik ve taş ocakçılığı	12
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11
Diğer hizmet faaliyetleri	4
Bilgi ve iletişim	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0
Finans ve sigorta faaliyetleri	0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Genel Toplam	**945**

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde 945 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Balıkesir ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 43,1'i bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve perakende ticaret ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

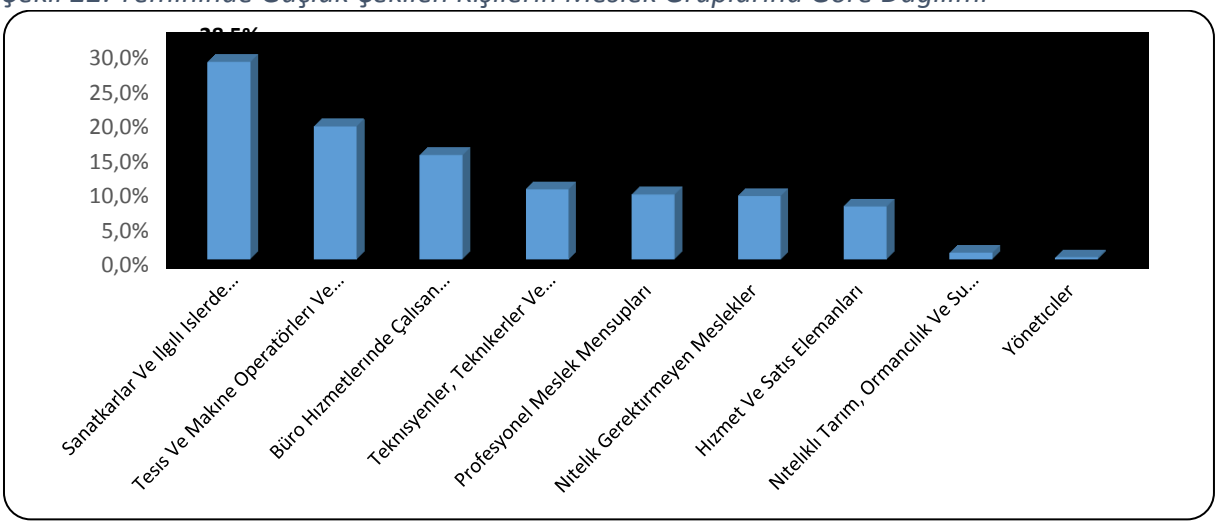

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 269 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili Islerde Çalısanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 28,5'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	102
Makineci (Dikiş)	69
Terzi	28
Şoför-Yük Tasıma	25
Beden İşçisi (Genel)	24
Canlı Piliç Kabul İşçisi	20
Beden İşçisi (Tasıma, Yükleme-Boşaltma)	20
Mobilya Montajcısı	20
Elektrikçi (Genel)	17
Forklift Operatörü	17
Yöneticiler	2
Diğer	601
Toplam	**945**

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 102 kişi Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 69 kişi ile Makineci (Dikiş)ve 28 kişi ile Terzi meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Şoför-Yük Taşıma ve Makineci(Dikiş) mesleklerin yine ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Balıkesir ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

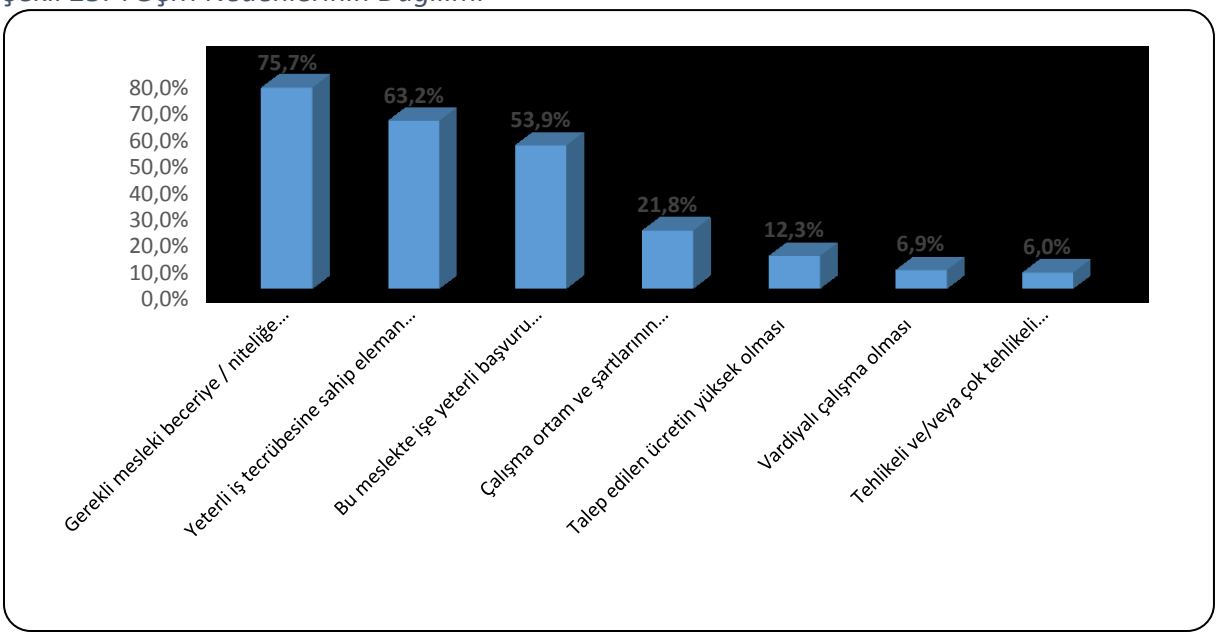

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	83,6%	38,8%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Terzi	0,0%	100,0%	100,0%	7,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	29,2%	95,8%	62,5%	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	8,7%	26,1%	87,0%	73,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Canlı Piliç Kabul İşçisi	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Tasıma, Yükleme-Boşaltma)	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mobilya Montajcısı	55,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrikçi (Genel)	35,3%	82,4%	88,2%	23,5%	29,4%	11,8%	11,8%
Forklift Operatörü	64,7%	82,4%	64,7%	0,0%	5,9%	47,1%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Canlı Pılıç Kabul İşçisi, Beden İşçisi (Tasıma, Yükleme-Bosaltma) gibi mesleklerde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi belirtilmiştir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri ilk on meslek arasında yalnızca Elektrikçi (Genel) mesleği için TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Balıkesir ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde

durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Balıkesir ilinde işletmelerin yüzde 15,5'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Balıkesir ilinde ise yüzde 4,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İmalat	20,6%	2,8%	34,4%	42,2%
Toptan ve perakende ticaret	12,9%	1,6%	35,3%	50,2%
İnşaat	11,6%	8,2%	25,2%	55,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11,0%	3,7%	36,7%	48,6%
Ulaştırma ve depolama	12,1%	8,6%	36,2%	43,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15,8%	5,3%	28,1%	50,9%
Eğitim	14,9%	10,6%	40,4%	34,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	13,5%	2,7%	21,6%	62,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14,8%	14,8%	29,6%	40,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30,0%	0,0%	20,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	17,6%	0,0%	29,4%	53,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	12,5%	0,0%	62,5%	25,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	37,5%	62,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	42,9%	0,0%	42,9%	14,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	40,0%	60,0%
Bilgi ve iletişim	20,0%	0,0%	60,0%	20,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Genel Toplam	**15,5%**	**4,2%**	**33,1%**	**47,2%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla Finans ve sigorta faaliyetleri ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile Eğitim sektörüdür. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Bilgi ve iletişim sektörlerinde yer alan işletmeler gelecek dönemde istihdamlarının yüksek oranda değişmemesini beklemektedirler. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki işletmelerin çoğunluğu istihdam değişimine ilişkin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	41	12,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	464	5,3%
İnşaat	161	4,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	15	3,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	36	3,8%
Bilgi ve iletişim	5	3,3%
İmalat	843	3,1%
Toptan ve perakende ticaret	414	2,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	4	2,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	106	2,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	27	1,8%
Madencilik ve taş ocakçılığı	19	0,8%
Ulaştırma ve depolama	17	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Eğitim	-7	-0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-10	-1,5%
Genel Toplam	**2.135**	**2,9%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Balıkesir ilinde ise bu oran yüzde 2,9 olup ülke genelinin altında gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 843 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 12,5 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe beklenmektedir. Balıkesir ilinde istihdam azalışı beklenen sektörler ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile Eğitim sektörleridir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	570	9,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	451	3,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	448	3,6%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	303	2,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	266	1,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	53	1,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	9	0,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	33	0,6%
Yöneticiler	2	0,1%
Genel Toplam	**2.135**	**2,9%**

Kaynak: İPA 2019

En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu 570 kişilik artış ile Büro Hızmetlerınde Çalısan Elemanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 2 kişilik artış ile Yöneticilerdir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Şoför-Yük Tasıma
Makineci (Dikiş)	İnşaat İşçisi
Satış Elemanı (Perakende)	Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri
Garson (Servis Elemanı)	Temizlik Görevlisi
Deri Konfeksiyon Makinecisi	Ekskavatör(Kazıma ve Yükleme) Operatörü
Paketleme İşçisi	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Kaba İnşaat ve İlgili İslerde Çalışan Sanatkarlar
Çağrı Merkezi Elemanı	Servis Şoförü (Okul)
Beden İşçisi (Genel)	Zemin Delgi (Delik Delme ve Sondaj) Makinesi Operatörü
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Terzi
Konserve Üretim Elemanı	Kimya Öğretmeni-Ortaöğretim

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Makineci (Dikiş) ve Satış Elemanı (Perakende) olup, Soför-Yük Tasıma, Insaat İşçisi ve Dıger Özel Eğitim Ögretmenleri meslekleri ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Elemanı (Perakende) istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer almaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Balıkesir ili için ilk sıradaki meslekler arasında Temizlik Görevlisi yer almaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

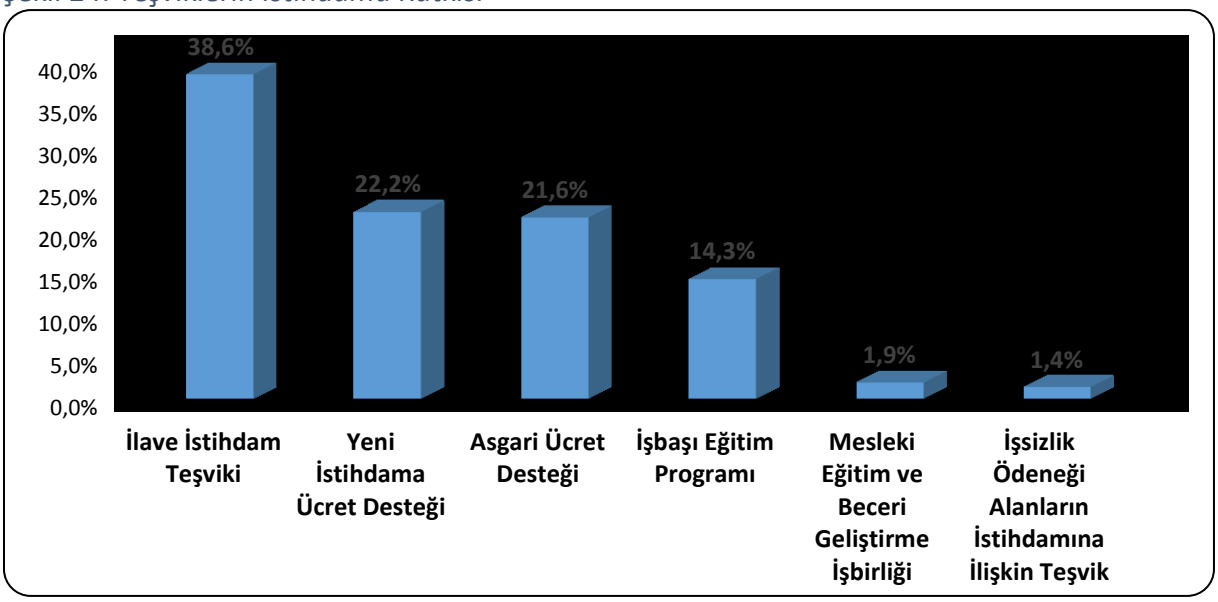

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise İşsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

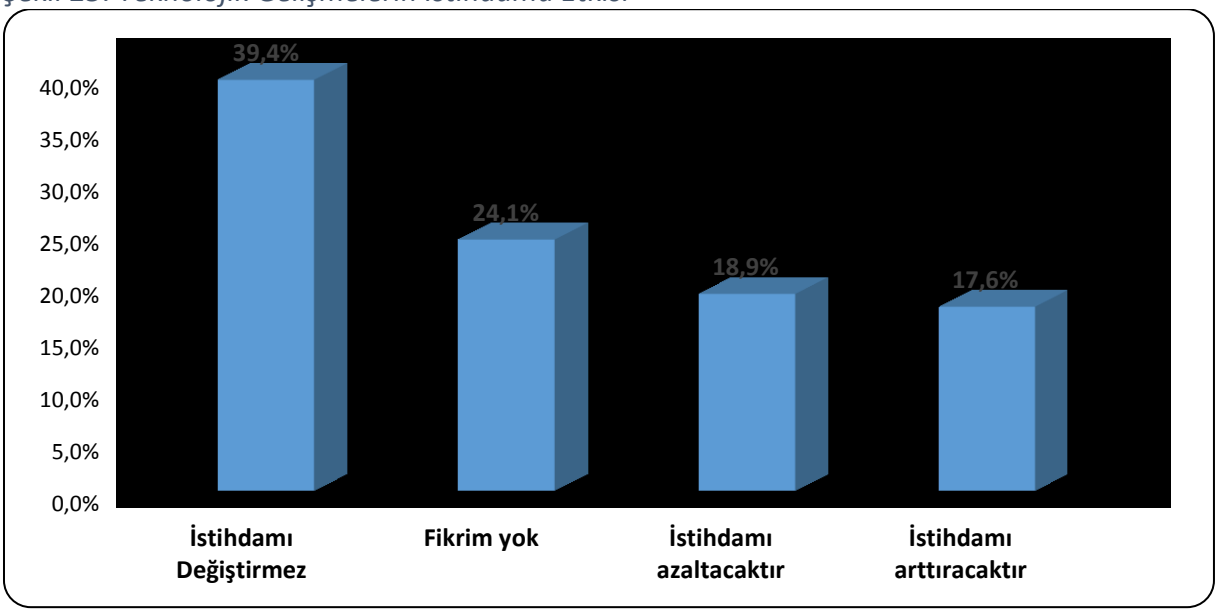

Kaynak: İPA 2019

Balıkesir ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 17,6'sı istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 18,9'u ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 39,4'ü teknolojik gelişmelerin istihdamı değişmeyeceği görüşündeyken, yüzde 24,1'i ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Balıkesir ilinde; Bilgi ve iletişim ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde ise işverenlerin çoğunluğu teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,2'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Balıkesir İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Balıkesir ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 6 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TR22 (Balıkesir-Çanakkale) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 5,7'dir.

Balıkesir ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Balıkesir'de mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Balıkesir ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 70,7'si erkeklerden, sadece yüzde 29,3'ü kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör Eğitim sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetlerigibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Balıkesir ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Balıkesir ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 52 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 661 kişi faydalanmıştır. Kurs sayıları 2011 yılından itibaren dalgalı bir seyir izlemiştir.Bunun nedeni yıllar içerisinde işbaşı eğitim programının daha fazla tercih edilmesidir. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Balıkesir ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleridir.

Balıkesir ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 166 işletmede 840 açık iş tespit edilmiştir. Balıkesir ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 840 kişilik açık işin yüzde 16,6'sına tekabül eden 342 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve İnşaat sektörleridir.

Balıkesir ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 14,3'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Balıkesir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Tesıs ve Makıne Operatörlerı ve Montajcılar olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 32,1'dir.

Açık işi olan işletmelerin yüzde 37,2'sinin; aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "eğitim düzeyi önemli değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Takım Çalışması istemesi etkendir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Balıkesir ilinde işletmelerin yüzde 15,5'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Balıkesir ilinde ise yüzde 4,2 olarak gerçekleşmiştir.

Balıkesir ilindeki işverenlerin yüzde 38,6'sının, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Balıkesir ilinde; Bilgi ve İletişim ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde işverenlerin çoğunluğu teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin

bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	**Toplam Açık İş Sayısı**	**Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi** Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	**Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz?** Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	**Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İster misiniz?** 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	**Talep Edilen Bilgi ve Beceriler *** Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği. 0. Fiziki ve			**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? **** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.